

บทที่ 6

บทสรุป

6.1 สรุปผลการศึกษา

การศึกษา “เงื่อนไขทางสังคมที่มีผลต่อปรากฏการณ์การก่อเหตุทะเลาะวิวาทของนักเรียนอาชีวะ: ศึกษากรณีโรงเรียนอาชีวะแห่งหนึ่งในเขตกรุงเทพมหานคร” มีวัตถุประสงค์ เพื่อทำความเข้าใจในปรากฏการณ์การก่อเหตุทะเลาะวิวาทของนักเรียนอาชีวะ โดยมุ่งความสนใจไปที่เงื่อนไขทางสังคมภายในบริบทและสภาพแวดล้อมของสถาบันว่า มีกระบวนการทางสังคมอะไรที่เป็นแบบแผนและกลไกที่สำคัญที่นำไปสู่การเกิดขึ้นและดำรงอยู่ของปรากฏการณ์การก่อเหตุทะเลาะวิวาท และนักเรียนนักศึกษาผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีโลกทัศน์ และกระบวนการให้เหตุผลอย่างไรในพฤติกรรมการก่อเหตุทะเลาะวิวาท ขอบเขตในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยทำการศึกษาจากโรงเรียนอาชีวะแห่งหนึ่งในเขตกรุงเทพมหานคร โดยใช้วิธีการศึกษาแบบธรรมชาติ ซึ่งจัดอยู่ในระเบียบวิธีการศึกษาเชิงคุณภาพ การเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ สังเกตแบบมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วม การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การตีความเพื่อหาความหมายของข้อมูล และสร้างข้อสรุปด้วยวิธีการอุปนัย และการนำเสนอผลการศึกษาเป็นในลักษณะของการพรรณนา

ผลการศึกษาพบว่า เงื่อนไขทางสังคมของโรงเรียนอาชีวะแห่งนี้ มีกระบวนการทางสังคมต่าง ๆ ภายในบริบทและสภาพแวดล้อมของสถาบัน เช่น กิจกรรมการรับน้อง ค่านิยม ประเพณี พิธีกรรม ระบบสัญลักษณ์ รวมทั้งกระบวนการปฏิสังสรรค์ของบุคคลภายในสังคม ทำให้เกิดแบบแผนของสังคมที่เป็นกลไกสำคัญต่อการเกิดขึ้นและดำรงอยู่ของการก่อเหตุทะเลาะวิวาท คือ การเกิดตัวตนแห่งสถาบัน การให้ความหมายและการตีความ และความรู้สึกแห่งศักดิ์ศรี

โดยมีกระบวนการทางสังคมของกิจกรรมการรับน้อง เป็นกลไกสำคัญที่สุด ประการแรก ที่ทำให้เกิดตัวตนแห่งสถาบัน ภายในกิจกรรมการรับน้องจะทำให้บุคคล เรียนรู้ถึงสถานภาพและบทบาท ซึ่งถูกกำหนดโดยความคาดหวังร่วมกันของสังคมว่า ควรจะมีแนวทางในการประพฤติปฏิบัติตนอย่างไรต่อการดำเนินชีวิตภายในสังคมแห่งนี้ มีกระบวนการหล่อหลอมและเสริมสร้างบทบาท ที่เน้นถึงเกียรติภูมิของสถาบันเป็น สิ่งสำคัญที่สุด ซึ่งทำให้บทบาทที่ถูกสร้างขึ้นมาจากบุคคลจึงยึดติดกับสถาบัน โดยการนำเอาวิธีการทางสัญลักษณ์มาเป็นสิ่งที่ย้ำความสำคัญของกลุ่มสังคม และสร้างความผูกพัน ระหว่างบุคคลภายในสังคมที่แสดงถึงความเป็นพวกเดียวกัน เช่น การรายงานตัวในช่วง ของการรับน้อง การปัมเป็องบนร่างกาย ฯลฯ

การให้ความหมายและการตีความ ถูกถ่ายทอดจากกระบวนการปฏิสังสรรค์ ภายในสังคม ทำให้บุคคลเรียนรู้ถึงเหตุผลและคุณค่าที่เป็นแบบแผนร่วมกันของสังคม ซึ่งมีผลต่อแนวทางในการประพฤติปฏิบัติของบุคคล โดยเฉพาะในบริบทที่เกี่ยวกับเรื่อง ของการก่อเหตุทะเลาะวิวาทเห็นว่าเป็นเรื่องปกติธรรมดาของสังคมอาชีวะแห่งนี้ มี กระบวนการให้เหตุผลของการก่อเหตุทะเลาะวิวาท ความสมเหตุสมผลมิใช่อยู่ที่สังคม ส่วนใหญ่ แต่เกิดขึ้นจากความหมายและการตีความในกลุ่มสังคม ซึ่งการก่อเหตุทะเลาะ วิวาทยังมีความหมายที่แสดงในเชิงคุณค่าหรือการยอมรับ เช่น ความกล้า ความแข็งของรุ่น การเป็นเด็กเข้ม ฯลฯ

ความรู้สึกแห่งศักดิ์ศรี ถูกกำหนดจากบทบาทที่เป็นความรับผิดชอบของ สมาชิกในกลุ่มสังคม ที่ต้องดูแลและปกป้องเกียรติภูมิของสถาบัน นัยของคำว่า “ศักดิ์ศรี” ภายในสังคมอาชีวะ มักจะผูกติดกับการก่อเหตุทะเลาะวิวาท ซึ่งเป็นสิ่งที่ สามารถแสดงออกในเรื่องของความมีศักดิ์ศรีได้ง่าย หรือเป็นที่ยอมรับของสังคมอาชีวะ ศักดิ์ศรีจะมีความหมายในระดับสถาบันมิใช่บุคคล ทำให้เกิดความรู้สึกร่วมกันของกลุ่ม มีการใช้กระบวนการทางสัญลักษณ์เป็นเครื่องแสดงถึงศักดิ์ศรี เช่น ความเป็นเจ้าถิ่น การ ประกาศวันสถาปนา สิ่งของหรือวัตถุที่เป็นสัญลักษณ์ของสถาบัน ฯลฯ การหยาม

ศักดิ์ศรีหรือการกอบกู้ศักดิ์ศรีคืน จึงมักแสดงออกด้วยการก่อเหตุทะเลาะวิวาทหรือ การกระทำในทางสัญลักษณ์ที่มีความหมายถึงศักดิ์ศรี

บุคคลดำเนินวิถีชีวิตอยู่ภายในสังคมอาชีวะเฟื่องทอง ซึ่งมีกระบวนการทาง สังคมต่าง ๆ ภายในบริบทและสภาพแวดล้อมของสถาบัน ที่กำหนดและเสริมสร้างต่อ บทบาทที่เป็นแนวทางในการประพฤติปฏิบัติ ทำให้บุคคลมีโลกทัศน์ และกระบวนการ ให้เหตุผลต่อพฤติกรรมก่อเหตุทะเลาะวิวาทว่าเป็นเรื่องปกติธรรมดา และมีความ สมเหตุสมผลตามกลุ่มอ้างอิง

จะเห็นว่า โลกสังคมของอาชีวะแห่งนี้ จะเน้นถึงการรวมกลุ่ม (ซึ่งเป็นความ ต้องการทั่วไปของบุคคลในวัยนี้) เพื่อสร้างพลังของกลุ่ม มีการจัดระเบียบทางสังคมที่มี กระบวนการในการสร้างหรือหล่อหลอม จนถึงขั้นครอบงำวิถีชีวิตของบุคคล โดยการ นำระบบสัญลักษณ์มาใช้เพื่อเพิ่มคุณค่าหรือต่อยอดความรู้สึกร่วมกันของกลุ่ม ค่านิยม ประเพณี พิธีกรรม จะช่วยให้เกิดเอกลักษณ์ที่ร่วมกัน ส่งผลไปถึงการมีศัตรูคู่แค้นที่ ร่วมกัน กิจกรรมการรับน้องจะเป็นจุดเริ่มต้นที่ทำให้บุคคลเริ่มสัมผัสและเข้าไปสู่โลก ของสังคมอาชีวะ จนเข้าไปเต็มตัวทั้งวิถีชีวิต ทำให้มีโลกทัศน์และกระบวนการให้เหตุผล เป็นไปตามกลุ่มอ้างอิง ซึ่งกลุ่มอ้างอิงนี้ก็คือระบบรุ่นพี่รุ่นน้องที่มีพัฒนาการมายาว นานในโลกของการก่อเหตุทะเลาะวิวาท ทำให้เกิดเป็นมาตรฐานที่ถูกต้องสำหรับ กระบวนการแห่งพฤติกรรมก่อเหตุทะเลาะวิวาท ซึ่งนำไปสู่การเกิดขึ้นและดำรงอยู่ ของการก่อเหตุทะเลาะวิวาทของโรงเรียนอาชีวะเฟื่องทอง

6.2 ข้อจำกัดในการศึกษา

1. การศึกษาปรากฏการณ์การก่อเหตุทะเลาะวิวาทของนักเรียนอาชีวะครั้งนี้ เป็นการศึกษจากโรงเรียนอาชีวะแห่งหนึ่ง โดยพิจารณาจากภาพรวมของสังคมทั้งหมด ทำให้การพิจารณาในระดับของปัจเจกบุคคลไม่สามารถกระทำได้ในระดับลึกมากนัก

2. ระยะเวลาที่ใช้ศึกษาในสนามครั้งนี้เป็นระยะเวลา 2 เดือน เนื่องจากขั้นตอนของการได้เข้ามาศึกษานั้นมีอุปสรรคมากมาย ทำให้กว่าที่ผู้วิจัยจะสามารถเข้ามาศึกษาได้นั้น นักเรียนอาชีวะแห่งนี้ก็เหลือเวลาเรียนเพียงแค่ 2 เดือนที่จะจบจากสถาบันนี้ ทำให้การเก็บข้อมูลบางอย่างได้จากการสัมภาษณ์พูดคุยเท่านั้น ขาดการสังเกตอย่างมีส่วนร่วม

3. กระบวนการศึกษาแบบวิธีศึกษาแบบธรรมชาติ โดยการผูกพันตนเองเข้ากับกลุ่มสังคมอาชีวะที่เราศึกษานี้ ก่อนข้างจะเป็นสิ่งที่กระทำได้ยาก เพราะกลุ่มสังคมอาชีวะเหล่านี้มักจะไม่ว่างใจต่อบุคคลภายนอก จึงไม่ค่อยเปิดโอกาสให้บุคคลอื่น ๆ ที่ไม่ได้เป็นพวกเดียวกันมาคบค้าสมาคมด้วย ทำให้เป็นอุปสรรคต่อการเข้าถึงกลุ่มสังคมนี้

4. ข้อมูลในบริบทของการก่อเหตุทะเลาะวิวาท จะมีข้อจำกัดที่เกิดจากจรรยาบรรณของการวิจัย และเงื่อนไขของกฎหมาย (ถูกจับกุมในเรื่องการก่อเหตุทะเลาะวิวาทหรือเป็นคดีความอยู่ในศาล) ทำให้ไม่สมควรที่จะนำข้อมูลบางอย่างมานำเสนอ

5. การศึกษาครั้งนี้เป็นจุดเริ่มต้นของการศึกษาปรากฏการณ์การก่อเหตุทะเลาะวิวาทของนักเรียนอาชีวะ ในลักษณะที่เน้นถึงจุดยืนในการมองของผู้ที่ถูกรศึกษา จึงอาจมีข้อจำกัดของวิธีการศึกษาซึ่งเกิดจากความไม่รู้ของผู้วิจัยหรือไม่เคยชินต่อการศึกษาในรูปแบบนี้ ประกอบกับปริมาณของข้อมูลที่ได้นั้นมีมากและหลากหลาย

6.3 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

1. การศึกษาปรากฏการณ์การก่อเหตุทะเลาะวิวาทของนักเรียนอาชีวะ ควรที่จะพิจารณาไปที่เบื้องหลังของการเกิดสาเหตุมากกว่าที่จะมองแค่สาเหตุที่เป็นส่วนเฉพาะหน้า โดยเน้นความสนใจไปในระดับลึกที่เกี่ยวกับกระบวนการที่ทำให้บุคคลเกิดแบบแผนแห่งวิถีชีวิตของความเป็นนักเรียนอาชีวะในบริบทของการตีกัน

2. ภายในบริบทของสังคมนักเรียนอาชีวะ การกินเหล้า สูบบุหรี่ นั้นเป็นเรื่องปกติที่มีแต่ผู้ชาย ไม่ใช่ความประพฤติที่เกรหรือไม่ดี การหนีเรียนก็มีไ้เป็นเด็กที่ไม่สนใจเรียน เพราะเขาอยู่ในสังคมที่ต้องคำนึงถึงกลุ่มเพื่อน การศึกษาที่ใช้วิธีการเก็บข้อมูลจากแบบสอบถาม จึงไม่สามารถได้ข้อมูลในความหมายที่เป็นบริบทเดียวกัน และควรคำนึงถึงความเกี่ยวข้องและสัมพันธ์กับบริบททางสังคมอื่น ๆ ด้วยเช่น ครู-อาจารย์ของโรงเรียน ครอบครัว สภาพสังคม ตลอดจนสื่อต่าง ๆ

3. มาตรการที่ใช้ในการแก้ไขนั้น ควรจะเป็นในลักษณะที่คำนึงถึงเงื่อนไขทางสังคมของสถาบัน โดยใช้วิธีการที่นุ่มนวลในการแทรกแซงหรือเบี่ยงความสนใจของบุคคลภายในสังคม ไม่ควรใช้วิธีการลงโทษหรือห้าม เพราะจะทำให้เกิดแรงเสริมในการต่อต้าน ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมของการตีกัน หรือการร่วมสร้างสรรค์ในประเพณีของสถาบันบางอย่าง เพื่อให้เกิดแนวทางใหม่ที่สามารถเกิดคุณค่าที่เป็นมาตรฐานเดียวกับสังคม เช่น นักเรียนที่ชอบในความโลดโผนแบบบู๊ ๆ ก็จัดกิจกรรมไปทัศนศึกษาเกี่ยวกับการอนุรักษ์ป่า หรือกิจกรรมค่ายอาสาพัฒนาชนบท เป็นต้น

4. ควรมีวิธีการปรับเปลี่ยนโลกทัศน์ของนักเรียนที่จะเข้าสู่การเรียนสายอาชีวะเกี่ยวกับภาพตายตัวในความหมายที่ก่อเหตุทะเลาะวิวาท หรือการลดความสำคัญของตัวตนแห่งสถาบันให้มีลักษณะที่เป็นปัจเจกบุคคลมากขึ้น และมีแนวทางที่จะแสดงออกถึงความสามารถหรือศักดิ์ศรีในรูปแบบใหม่ที่ยอมรับทั่วไปในสังคมให้แก่เรียนสายอาชีวะ